Tomasz Zan

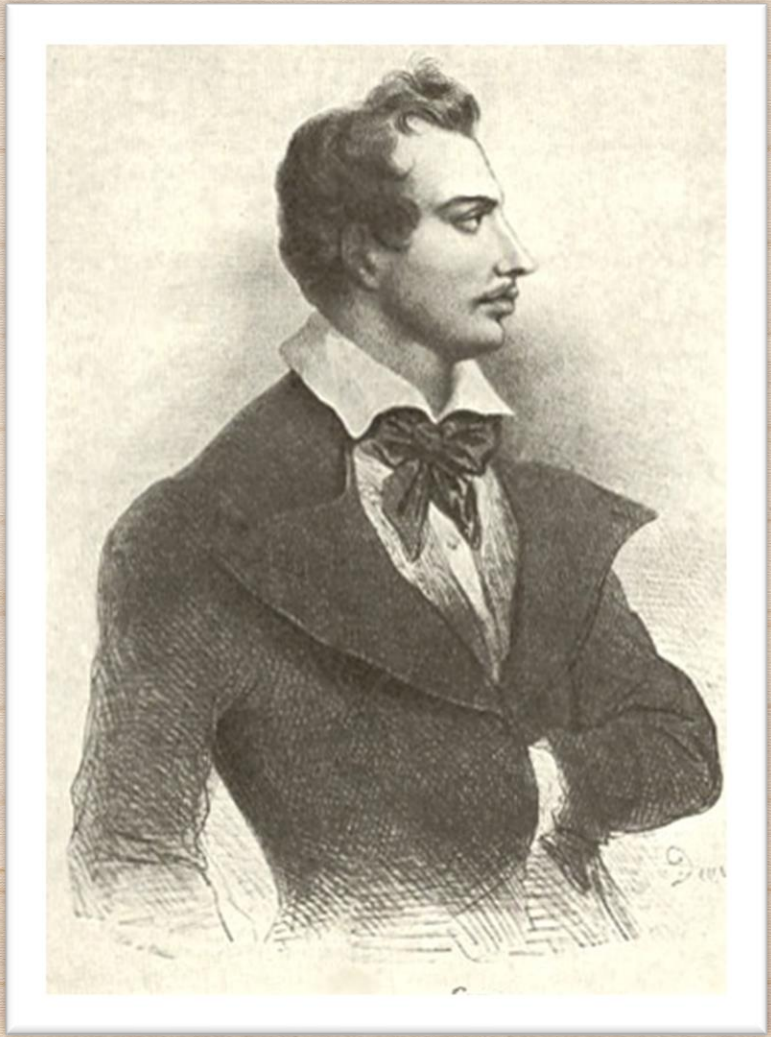

Prezentację opracowała

klasa 3A (2022/2023)

KRÓTKI ŻYCIORYS

Tomasz Zan

Urodził się 12 grudnia 1796 roku w Miasocie. Uczył się w gimnazjum w Mińsku i na Uniwersytecie Wileńskim. Był poetą, badaczem minerałów i przyrodnikiem.
Za działalność w Towarzystwie Filomatów, Towarzystwie Filaretów oraz założonym przez siebie Związku Promienistych został skazany na rok ciężkiego więzienia, po którym przebywał na wygnaniu. Tomasz Zan zmarł na zapalenie opon mózgowych w Kochaczynie i został pochowany w Smolanach (wieś na Białorusi).

Życiorys Tomasza Zana na Wikipedii

Stanisława Ostrowska "Tomasz Zan"

Cytaty z Zana

Rodzina Zana

Helena Stankiewicz, Tomasz Zan (żołnierz) oraz Teresa Dowgiałło – ich matka

Tomasz Zan w 1846r. ożenił się z Brygidą Świętorzecką, z którą miał czterech synów: Wiktora, Abdona, Klemensa i Stanisława. Wnuczką Zana była Kazimiera Iłłakowiczówna (poetka, prozaiczka, tłumaczka). Natomiast prawnukami – Helena Stankiewicz (działaczka społeczna) oraz Tomasz Zan (konspirator i żołnierz Armii Krajowej).

Kazimiera Iłłakowiczówna

Kurier Wileński "Zan - postać niesłusznie zapomniana"

Miejsce pochówku Tomasza Zana

Studia na Uniwersytecie Wileńskim i przyjaźń z Adamem Mickiewiczem

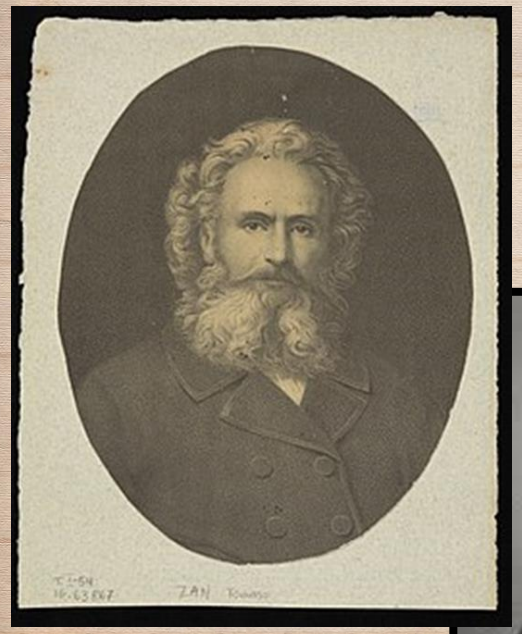

W 1815 roku Zan rozpoczął studia na Uniwersytecie Wileńskim na wydziale matematyczno-fizycznym. Wtedy właśnie poznał Adama Mickiewicza, z którym nawiązał przyjaźń. Utrzymywał się wtedy z udzielanych korepetycji i zamieszkiwał dom Kazimierza Kontryma (udzielał korepetycji jego synowi).

Mickiewicz, pamiętając o swoim przyjacielu, wspomina o nim w „Dziadach cz. III”.

Zan w Filomatach

1 października 1817 roku wspólnie z Józefem Jeżowskim, Erazmem Poluszyńskim, Adamem Mickiewiczem, Onfurym Pietraszkiewiczem oraz Brunonem Sucheckim Tomasz Zan założył Towarzystwo Filomatów. Jego pierwotnym celem była pomoc w nauce i doskonalenie umysłu. Filomaci dbali o przetrwanie kultury polskiej w czasach zaborów oraz o rozwój edukacji.

Towarzystwo Filomatów na Wikipedii

Promieniści Tomasza Zana

Tomasz Zan w 1820 roku założył Związek Promienistych.

Jego głównym celem było doskonalenie moralne.

Tomasz Zan stworzył własną filozofię według, której człowieka otaczają niewidzialne siły. Roztaczają one pozytywną atmosferę wokół ludzi dobrych i żyjących według zasad moralnych, a negatywną wokół ludzi złych. Stworzył on także ideę miłości promienistej, która miała rozwijać się tylko w sferze duchowej.

Tomasz Zan – Strażnik Wiary Słowian i jego Promieniści

Promieniści na Wikipedii

Zan i Filareci

W 1820 roku Towarzystwo Filomatów założyło Zgromadzenie Filaretów. Jego celem było szerzenie kultury polskiej i patriotyzmu wśród młodzieży. Hasłem Filaretów było „Ojczyzna, Nauka, Cnota”.

Zlikwidowane zostało wskutek masowych aresztowań przez władze rosyjskie.

Filareci na Wikipedii

„Dziennik z wygnania”

W latach 1824 – 1837 Tomasz Zan przebywał na zesłaniu. W tym okresie powstało jedno z ciekawszych dzieł Tomasza Zana czyli „Dziennik z wygnania”. Jest to jedyny zachowany dziennik napisany przez członka Towarzystwa Filomatów. Traktuje o tragicznych losach polskiej młodzieży.

Paweł Sobol "O dzienniku z wygnania"

Tomasz Zan "Dziennik z wygnania"

Ewa Ziółkowska "Zesłańcza Wigilia Tomasza Zana"

„Poszukiwacz kamieni”

Podczas zesłania Zan podjął działalność przyrodniczą. Prowadził on m.in. badania meteorologiczne pod kierunkiem niemieckiego przyrodnika Aleksandra von Humboldta. W Orenburgu wraz z Aleksandrem Chodżką założył muzeum historyczno-przyrodnicze z kolekcją eksponatów geologicznych (Zan nazywany był „poszukiwaczem kamieni”). W 1831r. odbył wyprawę w stepy Kirgistanu i na Ural, gdzie odkrył pola złotonośne.

Rękopisy i prace Zana o złożach minerałów znajdują się obecnie w archiwach w Orenburgu.

Svetlana Pavlenko „Zesłanie jako spotkanie kolonialne : przestrzeń Uralu i Syberii w oczach Tomasza Zana”

TWÓRCZOŚĆ TOMASZA ZANA

Tomasz Zan jest znany głownie ze swojej twórczości literackiej. Jego wiersze dotykały zagadnień dotyczących miłości, przyjaźni i patriotyzmu.

Jego najsłynniejszymi dziełami są „Triolety i wiersze miłosne” oraz „Zgon tabakiery”. Tomasz Zan jest również autorem „Ballad”.

Biografia i utwory Zana na poezja.org

Wirtualna biblioteka z twórczością Tomasza Zana

Zbigniew Sudolski "Zapomniane wartości prozy Tomasza Zana"

Utwory Zana na fandom.com

Triolet 27.

„Lśniące bogactw zbierać złoto,
Sławie swej otwierać drogę,
Świetnieć nauką i cnotą,
To ja sam przez siebie mogę.
Lecz, dziewczę, coś ogniem tkliwym
W sercu zajęło pożogę,
Ani żyć, ni być szczęśliwym
Ja sam bez ciebie nie mogę.”

Nasze liceum

Nasza szkoła została oficjalnie powołana do życia 10 listopada 1921 r. i pierwotnie mieściła się przy ul. Narodowej 23. W 1930 r. szkoła przeniosła swoją siedzibę do kamienicy przy ul. Klonowej 4 (obecnie Daszyńskiego 6, po zmianie nazwy ulicy). W 2017 r. pod tym samym adresem otwarto nową siedzibę liceum, w której uczniowie mogą uczyć się w komfortowych warunkach.
29 października 2021 roku została odsłonięta tablica memoratywna, upamiętniająca 100-lecie naszej szkoły.

„Mierz siły na zamiary,
Nie zamiar podług sił.”

Pieśń Filaretów

[Strona LO im. Tomasza Zana w Pruszkowie]

[LO im. Tomasza Zana na Wikipedii]

Upamiętnienie

Oprócz naszego liceum w całej Polsce znajduje się niewiele miejsc upamiętniających Tomasza Zana, ale nadal możemy znaleźć świadectwa działań utrwalających pamięć o nim.

Rondo im. Tomasza Zana

Obchody 220. rocznicy urodzin Zana i Czeczota

Konferencja w Mińsku z okazji 200-lecia Towarzystwa Filomatów i Filaretów

Izabella Kopczyńska "Towarzystwo Tomasza Zana w Wielkopolsce"